

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение массовых коммуникаций

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Основы журналистской деятельности Б3.Б.12

Направление подготовки: 031300.62 - Журналистика

Профиль подготовки: Средства массовой информации (национальная журналистика)

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Гарифуллин В.З. , Зайни Р.Л. , Галиева Р.М. , Сабирова Л.Р.

Рецензент(ы):

Низамов И.М.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Гарифуллин В. З.

Протокол заседания кафедры № ____ от "____" 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института социально-философских наук и массовых коммуникаций (отделение массовых коммуникаций):

Протокол заседания УМК № ____ от "____" 201__ г

Регистрационный № 8685913

Казань

2014

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) Галиева Р.М. , RMGaliieva@kpfu.ru ; заведующий кафедрой, д.н. (профессор) Гарифуллин В.З. Кафедра татарской журналистики Отделение массовых коммуникаций , vasilgarifullin@mail.ru ; доцент, к.н. (доцент) Зайнитдинов Р.Л. Кафедра татарской журналистики Отделение массовых коммуникаций , zaini@yandex.ru ; старший преподаватель, к.н. Сабирова Л.Р. Кафедра татарской журналистики Отделение массовых коммуникаций , LRSabirova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

Целями освоения дисциплины "Основы журналистской деятельности" являются:

- освоение базовых представлений о специфике журналистики как информационной социально-ориентированной деятельности, содержание которой заключается в создании авторских журналистских текстов и организации сотрудничества с другими производителями массовой информации в целях формирования контента СМИ;
- овладение пониманием особенностей журналистских текстов как продукта авторской творческой деятельности, а также методами их подготовки в разных жанрах;
- формирование представления о специфике и методах работы в условиях конвергентной журналистики на базе возможностей цифровой техники.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б3.Б.12 Профессиональный" основной образовательной программы 031300.62 Журналистика и относится к базовой (общепрофессиональной) части. Осваивается на 1, 2 курсах, 2, 3, 4 семестры.

Дисциплина "Основы журналистской деятельности" относится к профессиональному циклу в ОП. Для того, чтобы изучать дисциплину, студентам необходимо обладать знаниями в области литературы и русского (родного) языка, использовать знания и навыки, полученные при изучении дисциплин "Основы теории журналистики" и "Введение в специальность и система СМИ", а также базовой части "Профессионально-творческого практикума".

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-4 (общекультурные компетенции)	культура мышления, способность у обобщению, анализу, восприятию информации, постановке цели и выбору путей ее достижения, умение логически верно, аргументировано и ясно строить устную и письменную речь;
ОК-10 (общекультурные компетенции)	способность к социальной и профессиональной адаптации, социальной и профессиональной мобильности
ОК-11 (общекультурные компетенции)	готовность и способность работать в коллективе, творческой команде;
ОК-16 (общекультурные компетенции)	способность понимать сущность и значение информации в развитии современного информационного общества, сознавать опасности и угрозы, возникающие в этом процессе, соблюдать основные требования информационной безопасности, в том числе защиты государственной тайны

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-18 (общекультурные компетенции)	умение пользоваться изученными иностранными языками в личностной и профессиональной коммуникации, для чтения литературы (общей и профессиональной), работы в Интернет-сети
ОК-6 (общекультурные компетенции)	- готовность к социальному взаимодействию на основе принятых в обществе моральных и правовых норм, уважение к человеческой личности, толерантность к другой культуре; способность руководствоваться морально-правовыми нормами в профессиональной деятельности;
ОК-8 (общекультурные компетенции)	способность видеть и реализовать перспективу своего культурно-нравственного и профессионального развития, расширять кругозор, обновлять знания, готовность к постоянному саморазвитию, повышению своей квалификации и мастерства, способность к саморефлексии, осмысливанию своего социального и профессионального опыта;
ОК-9 (общекультурные компетенции)	понимание социальной значимости своей будущей профессии, высокая мотивация к выполнению профессиональной деятельности
ПК-10 (профессиональные компетенции)	базовые знания в различных сферах жизни общества (экономика, политика, право, культура, экология, наука, образование, здравоохранение), которые являются объектом освещения в СМИ и с которыми связано тематическое содержание публикаций
ПК-21 (профессиональные компетенции)	- понимание сущности журналистской деятельности как многоаспектной, включающей подготовку собственных публикаций и работу с другими участниками производства текстов СМИ (привлекаемыми авторами, аудиторией); индивидуальную и коллективную деятельность; текстовую и внетекстовую работу (проектную, продюсерскую, организаторскую);
ПК-22 (профессиональные компетенции)	осведомленность о базовых отечественных и зарубежных профессиональных стандартах работы журналиста
ПК-23 (профессиональные компетенции)	знание принципов работы с источниками информации и методов ее сбора (интервью, наблюдения, работы с документами), селекции, проверки и анализа, а также методов прецизионной (точной) журналистики;
ПК-25 (профессиональные компетенции)	знание особенностей массовой информации, задач и методов, технологии и техники процесса создания журналистских публикаций, понимание их содержательной и структурно-композиционной специфики;
ПК-26 (профессиональные компетенции)	знание основных требований, предъявляемых к информации СМИ (точность, достоверность, наличие ссылок на источники, разграничение фактов и мнений, плюрализм в представлении точек зрения)
ПК-27 (профессиональные компетенции)	углубленное знание особенностей новостной журналистики и представление о специфике других направлений (проблемно-аналитическая, расследовательская, художественно-публицистическая журналистика)

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПК-28 (профессиональные компетенции)	осведомленность о наиболее распространенных форматах печатных изданий, теле-, радиопрограмм, интернет-СМИ, ориентация в современной жанровой и стилевой специфике
ПК-32 (профессиональные компетенции)	знание особенностей работы в условиях мультимедийной среды и конвергентной журналистики, методов и технологии подготовки медиапродукта в разных знаковых системах (верbalной, аудио-, видео-, фото-, графика)
ПК-39 (профессиональные компетенции)	выбирать и формулировать актуальную тему материала, сформировать замысел (или сделать сценарную разработку), определять дальнейший ход работы
ПК-40 (профессиональные компетенции)	собирать необходимую информацию (работать с источниками информации, применять разные методы), осуществлять ее проверку, селекцию и анализ
ПК-41 (профессиональные компетенции)	оперативно готовить материал с использованием различных знаковых систем (вербальной, фото-, аудио-, видео-, графической) в зависимости от типа СМИ, в различных жанрах, форматах для размещения на различных мультимедийных платформах - печатных, вещательных, онлайновых, мобильных
ПК-42 (профессиональные компетенции)	редактировать печатный текст, аудио-, видео- или интернет- материал, приводить его в соответствие с нормами, стандартами, форматами, стилями, технологическими требованиями, принятыми в СМИ разных типов
ПК-43 (профессиональные компетенции)	осуществлять селекцию, редактирование, компоновку, перепакетирование и ретрансляцию информации, получаемой из Интернета или поступающей от информационных агентств, других СМИ, органов управления, служб изучения общественного мнения, РК- и рекламных агентств, аудитории
ПК-50 (профессиональные компетенции)	привлекать к сотрудничеству со СМИ представителей различных сегментов общества (слоев и групп населения, экспертов, работников государственных и общественных организаций) для обеспечения баланса интересов и мнений в контенте СМИ
ПК-51 (профессиональные компетенции)	работать с привлекаемыми авторами на всех стадиях подготовки их материалов
ПК-52 (профессиональные компетенции)	работать с редакционной почтой (анализ, отбор, подготовка к публикации)
ПК-53 (профессиональные компетенции)	принимать участие в организации социально значимых информационно-коммуникативных акций (общественных обсуждений, дискуссий, дебатов и т.п.)
ПК-54 (профессиональные компетенции)	участвовать в организации "внеконтекстовых" редакционных акций, социальных проектов (общественно-политических, экологических, благотворительных, развлекательных) в разных формах
ПК-55 (профессиональные компетенции)	организовывать интерактивное общение со своей аудиторией в разных формах, устанавливать коммуникативно-информационные связи, используя различные медийные средства и новейшие технологии

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

специфику профессиональной деятельности журналиста;
методы получения информации (интервью, анализ документов и т.д.);
разновидности журналистского творчества;
основные характеристики журналистских произведений как продуктов профессиональной творческой деятельности, их жанровые особенности;
специфику смысла и содержания различных направлений деятельности редакции (работа с письмами и обращениями населения, общественные обсуждения, взаимодействие с социальными институтами и т.д.).

2. должен уметь:

ориентироваться в информационной среде, быстро находить необходимые источники информации;
оперативно получать нужные сведения используя различные методы, работать с интернет-ресурсами, материалами информационных агентств, мобильной связью;
подготовить и написать текст в разных жанрах, прежде всего информационных;
планировать работу редакции и свою собственную

3. должен владеть:

различными методами сбора информации, её предъявления в тексте;
методами организации и проведения общественных обсуждений, дискуссий, интерактивного общения с аудиторией;
навыками деятельности "в команде", участвуя в разработке концепции средства массовой информации, проводимых им акций и кампаний, в подготовке коллективных материалов, включая полосы и подборки.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

ориентироваться в информационной среде, быстро находить необходимые источники информации;
оперативно получать нужные сведения используя различные методы, работать с интернет-ресурсами, материалами информационных агентств, мобильной связью;
подготовить и написать текст в разных жанрах, прежде всего информационных

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 6 зачетных(ые) единиц(ы) 216 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины экзамен во 2 семестре; экзамен в 3 семестре;
зачет в 4 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Ижат төре буларак журналистика. Журналисттың шәхси ижади йөзе.	2	1-4	4	4	0	
2.	Тема 2. Ижат процессының төзелеше: чынбарлықны үзләштерү буыны. Журналист тарафыннан чынбарлықны үзләштерү методлары	2	5-7	4	2	0	
3.	Тема 3. Журналист ижаты психологиясе. Журналист ижатында аралашу	2	8-10	4	2	0	
4.	Тема 4. Ижат процессының төзелеше: текст төзү буыны. Текст оештыру алымнары	2	11-13	2	4	0	реферат
5.	Тема 5. Журналист өсәре: эчтәлек элементлары, конфликт, дәлилләр, формасы	2	14-16	2	4	0	
6.	Тема 6. Журналистика жанрлары. Репортер осталығы	3	1-2	2	0	2	
7.	Тема 7. Журналистика да хәбәри жанрлар. Хәбәр жанры	3	3-6	4	0	4	творческое задание
8.	Тема 8. Хисап жанры	3	7-10	4	0	4	устный опрос
9.	Тема 9. Репортаж жанры	3	11-14	4	0	4	творческое задание
10.	Тема 10. Интервью жанры	3	15-16	4	0	4	домашнее задание

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
11.	Тема 11. Журналистика да аналитик жанрлар. Аналитик жанрларның үзенчәлекләре, төрләре	4	1-2	2	2	0	контрольная работа
12.	Тема 12. Аналитик жанрларның традицион төрләре. Аналитик жанрларның үсеше	4	3-5	2	4	0	творческое задание
13.	Тема 13. Бүгенге көн матбуатында аналитик жанрларның кулланылыши	4	6	0	2	0	реферат
14.	Тема 14. Очеркның асыл сыйфатлары. Документальлек, проблема, факт төшөнчәләре. Эдәбилек нәм публицистлык синтезы. Очеркта факт. Факттан - проблемага. Аның чишелешен тасвирау.	4	7-8	2	2	0	
15.	Тема 15. Эссе, тасвирнамә, парча жанры турында гомуми төшөнчә, аның төп сыйфатлары, төрләре.	4	9	0	2	0	творческое задание
16.	Тема 16. Сатира жанрлары. Фельетон, памфлет нәм мәзәккә хас төп сыйфатлар. Татарның беренче сатирик матбуат органнары. Сатира осталары. Сатирик, юмористик жанрларны матбуатта куллану үзенчәлеге. Радио, телевидение, кино, сәхнәдә аларны активлаштыру, төрләндерү юллары, алымнары.	4	10-11	2	2	0	

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
17.	Тема 17. Сатира жанрларының төл үзенчәлекләре Сатира тудыру алымнары. Факт һәм күренешләрне анализлауда, тасвирлауда үзенчәлекле публицистик һәм әдәби чаралар (ирония, сарказм, гипербола, гротеск, аллегория, пародия ♦.б.)	4	12	0	2	0	реферат
.	Тема . Итоговая форма контроля	2		0	0	0	экзамен
.	Тема . Итоговая форма контроля	3		0	0	0	экзамен
.	Тема . Итоговая форма контроля	4		0	0	0	зачет
	Итого			42	32	18	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Иҗат төре буларак журналистика. Журналистның шәхси иҗади йөзе.

лекционное занятие (4 часа(ов)):

"Иҗат" төшенчәсе. Иҗат төрләре арасында журналистиканың урыны. Иҗадилык дәрәҗәсен билгеләүче сыйфатлар. Сәләт һәм күнекмәләрнең иҗатка йогынтысы. Профессиональ осталыкка ирешүнен төп баскычлары. Студентка бу баскычларны ничек үтәргә? Журналист иҗатының күмәк һәм шәхси төрләре. Иҗат процессының төзелеше һәм төп буыннары.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Журналист иҗади йөзен формалаштыручи объектив факторлар: сәяси, социаль-икътисадый шартлар, иҗат мөхите һ.б. Журналист иҗатына йогынты ясаучы субъектив факторлар: сәләт, шәхси тәжрибә, белеем һәм эрудиция, психик, физиологик үзенчәлекләр һ.б. Журналист һөнәренен һөнәри-өхлакый принциплары: һөнәри батырлык, принципиальлек һәм эзлеклелек, иҗади инициатива һәм җаваплылык, колективизм һәм дуслык, үз-тәнкыйт һәм үз-үзенен камилләштерү. ?һөнәри бурыч? төшенчәсе. Журналист иҗатының нәтижәлелеген тәэмин итүдә үз-үзенә оештыруның, үз эшчәнләгендә контроль ясауның роле. Журналист осталығы. Аны үстерү юллары.

Тема 2. Иҗат процессының төзелеше: чынбарлыкны үzlәштерү буыны. Журналист тарафыннан чынбарлыкны үzlәштерү методлары

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Журналистикада иҗатның баскычлы характеры. Журналист иҗатының мотивлары. Проблема ситуация ? журналист иҗатының этәргече. Проблемалы ситуацияләрнең типологиясе.

Журналист инициативасы нигезендә иҗат максатының формалашуы. Тема туу. Объект белән танышу. Мәгълүмат чыганаклары. Журналист тарафыннан чынбарлыкны үzlәштерүнен баскычлары.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Метод төшөнчәсе. Мәгълүмат туплау методлары. Журналистика өчен традицион алымнар: күзәтү, әңгәмә, документлар белән эшләү һ.б. Журналистика өчен традицион булмаган ысуллар: сораштыру, эксперимент, социологик күзәтү һ.б. Мәгълүмат төрләре: фактлар һәм саннар, фикер һәм бәя, аңлатма, тәкъдим, прогноз һ.б. Тупланган мәгълүматны әшкәртү юллары: гомумфәлсәфи методлар, психологик анализ, социаль-психологик анализ, этик анализ, аерым фәннәр методлары.

Тема 3. Журналист иҗаты психологиясе. Журналист иҗатында аралашу лекционное занятие (4 часа(ов)):

Журналист иҗаты ? үзенчәлекле психологик процесс. Иҗатка уңай йогынты ясаучы психологик факторлар. Журналист иҗатына тискәре йогынты ясаучы психологик факторлар. Психологик установканың журналист иҗатына йогынтысы. Иҗади потенциалны үстерүдә һәм журналистның иҗат нәтижәлелеген арттыруда тоемлауның роле. Тоемлауга ?артык? таянуның тискәре яклары. Иҗади әзләнүгә һәм фикер йөортүгә йогынты ясаучы психологик фактор буларак ассоциация. Журналист шәхесенең психологик үзенчәлекләре һәм аларның шәхси стильне формалаштырудагы роле.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Аралашу ? кешелекнең мәним яшәеш һәм эшчәнлек формасы. Журналист иҗатында аралашуның роле. Аралашуның максаты. Аралашуга ничек өзөрләнергә? Аралашуны активлаштыру алымнары. Аралашу барышында логик һәм психологик барьерларны үтү ысуллары. Конфликтлы ситуациядә аралашу. Сорауларны дөрес бирү ? аралашуның нәтижәлелеген тәэмин итүче мәним шарт. Сорауларның төрләре: абыктан-ачык һәм яшерен, төп һәм контроль, нейтраль һәм юнәлеш бирүче һ.б.

Тема 4. Иҗат процессының төзелеше: текст төзү буыны. Текст оештыру алымнары лекционное занятие (2 часа(ов)):

Әсәрнен темасын конкретлаштыру. Әсәрнен идеясен билгеләү. максатны конкретлаштыру. Үзенчәлекле ?йөреш? (?ход?) уйлап табу. Әсәрнен гомуми планын булдыру. Сүрәтләү чараларын һәм лексик байлык запасын файдаланып, гомуми план нигезендә журналист информациясен көгазыгә төшерү. Монтаж һәм композиция кагыйдәләрен дөрес куллануның әнәмияте. Журналист әсәренең беренчел вариантын камилләштерү ысуллары. Автор тарафыннан редакцияләү. Текст оештыру процессының шәхсән характеристы

практическое занятие (4 часа(ов)):

Фактологик материалны урнаштыру методлары. Констатация. Аның төгәл һәм конкрет характеристы. Тасвирлау. Репортажча һәм реконструктив тасвирлау. Динамик һәм статик тасвирлау. Хикәяләү- ин қиң кулланыла торган методларның берсе. Бәяләмә. Фикерләмә. Типикаштыру методы. Культурологик һәм идеологик-әхлакый материалны урнаштыру методлары. Цитаталау. Ирекле цитаталау. Цитатаны аңлату. Сылтама ясау, ягъни нинди дә булса идеологик-әхлакый нормаларга, образларга, тарихи прецендентларга таяну. Текстны формалаштыру методларын шәхси куллану. Метод һәм алым.

Тема 5. Журналист әсәре: эчтәлек элементлары, конфликт, дәлилләр, формасы лекционное занятие (2 часа(ов)):

Эчтәлек төшөнчәсе. Журналистикада эчтәлек төрләре. Эчтәлекнең мәним элементы буларак идея. Факт. Гносеологик һәм онтологик факт. Фактларны дөрес сайлап урнаштыруның әнәмияте. Факт һәм образ нисбәте. Журналист әсәрендә логик-төшөнчәле һәм эмоциональ-экспрессив элементларның бердәмләгә. Проблемалылык ? эчтәлекнең һәм форманың бердәмләгә. Конфликт нигезе буларак тормыштагы каршылыклар. Конфликтларның тарихи характеристы. Чынбарлыктагы конфликтларның төрләре. Журналист әсәрендә конфликтның төрләре. Журналист әсәренең конфликтны чишүдәге роле. Сатирик публицитсикада конфликтның үзенчәлелеге. Конфликтның эчтәлек элементларын берләштерүдәге конструктив роле. Жанр фомрасын билгеләүдә конфликтның катнашы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Дәлилләү ? журналист өсәренең нәтижәлелеген билгеләүче күрсәткеч. Дәлилләүнең структурасы: тезис, дәлил, исбатлау ысулы. Журналист өсәренең эчтәлек элементы буларак дәлил. Журналистика мантыйкый дәлилнең кулланылу үзенчәлеге. Исбатлау төрләре. Исбаталау кагыйдәләре. Журналистика фәнни дәлилләр. Фәнни һәм фәнни булмаган дәлилләрне дөрес аралаштыру: гадәти факт һәм теоретик факт, тормышкан фикер йөртү һәм теоретик принцип һ.б. Журналистика эмоциональ дәлилләү ысуллары. Дәлилләүдә тел чараларның катнашы. Дәлилләүдәге хаталар һәм алардан котылу юллары. ?Сюжет? һәм ?композиция? төшенчәләре. Аларның бәйләнеше. Журналист өсәренең композицион төзелеш төрләре. Композицион калып. Текстның архитектоникасы (эчке төзелеше). Текст архитектоникасының мөһим кисәкләре (башлам, очлам, баш исеме). Алар арасында дөрес нисбәт урнаштыру. Текст кисәкләрен дөрес ялгау. Текстны композицион оештырудагы типик хаталар. Форма төре буларак жанр. Жанр һәм композиция.

Тема 6. Журналистика жанрлары. Репортер осталығы

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Журналистика ?жанр? төшенчәсе. Матур әдәбият һәм журналистика жанрларының уртак һәм аермалы яклары. Журналистика жанрларын бер-берсенән аеручы критерийлар. Жанрларны өйрәнүнен практик өңәмияте. Журналистика жанрларының тарихылығы. Жанр төркемнәре. Аларның журналистика дагы эшчәнлек төренә бәйлелеге.

лабораторная работа (2 часа(ов)):

Репортер һөнәренең үзенчәлекләре, аның бүгенге көндәге өңәмияте. Репортер өчен кирәклे мөһим сыйфатлар (кызыксынучанлық, күзәтүчәнлек, оперативлық һ.б.). Репортер ижаты өчен характерлы жанр төркеме буларак хәбәри жанрлар. Хәбәри жанрларның (хәбәр, хисап, репортаж, интервью) уртак билгеләре, төп фукцияләре. Алар алдына куела торган төп таләпләр. Хәбәри жанрларда вакыйга/фактның роле. Бүгенге матбуғатта хәбәри жанрларның үсес тенденцияләре.

Тема 7. Журналистика хәбәри жанрлар. Хәбәр жанры

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Газеттагы ин традицион һәм киң тараалган жанр буларак хәбәр. Татар журналистикасы тарихында хәбәр жанрның роле, игътибарга лаек үрнәкләре. Хәбәр жанрның бурыч-максатлары. Аңа куела торган таләпләр. Хәбәрдә факт. Бу жанрның төрләре буларак хроника-хәбәр, анлатмалы хәбәр, тойғылы хәбәр. Аларның төп үзенчәлекләре. ?Курьер? һәм ?дайджест? тибындагы хәбәрләр. Хәбәр жанрында эшләүнен технологиясе. Хәбәрнен композицион һәм тел-стиль үзенчәлекләре. Хәбәрдә баш-исеменең роле.

лабораторная работа (4 часа(ов)):

Бүгенге татар журналистикасында хәбәр жанрның осталары.

Тема 8. Хисап жанры

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Хисап жанры һәм аның бурычлары. Хисапта вакыйганың үзенчәлекле яғы. Татар журналистикасында хисапның бай тарихка ия булуы. Хисапның төрләре: кыска хисап, киңайтелең хисап, проблемалы хисап. Аларның үзенчәлекләре. Хисапта автор шәхесенең чагылу дәрәҗәсе. Жанрның төренә бәйле рәвештә композицион үзенчәлекләре. Хисапта тел-стиль чаралары. Хисап жанрында ижат итүнең технологиясе.

лабораторная работа (4 часа(ов)):

Бүгенге татар журналистикасында хисап жанрында актив эшләүче авторлар (парламент хәбәрчеләре һ.б.).

Тема 9. Репортаж жанры

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Автор хис-кичерешләре аша вакыйганы укучының күз алдына китереп бастырырга мөмкинлек бирүче жанр буларак репортаж. Татар журналистикасында репортаж жанрның үсесе. Репортажның бурыч һәм максатлары. Репортаж белән хисап арасындагы аермалы яклар. Репортажда автор роле. ?Вакыйгада катнашу тәэсире? тудыру. Репортажда анализ элементлары. Жанр төрләре буларак вакыйгалы, тематик, проблемалы һәм тәнкыйди репортаж.

лабораторная работа (4 часа(ов)):

Вакыйгалылык һәм авторның вакыйгада катнашуы ? репортаждагы төп таләпләрнең берсе. ?Һөнәр алыштыру? алымы. Бу алымны кулланган журналистлар иҗаты. Репортажда детальләрнең роле. Репортажның композицион үзенчәлекләре. Башлам өлеше һәм баш-исеменең әңәмияте. Репортажда динамиканы бирүче һәм хискә тәэсир итүче тел-стиль чарапарын куллану. Бүгенге татар журналистикасында репортаж жанрының осталары.

Тема 10. Интервью жанры

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Жанр һәм метод буларак интервью. Бу жанрының хәбәри жанрлар төркемендә тоткан роле. Интервью жанрының татар журналистикасында үсеш тарихы. Интервьюның төрләре буларак интервью-монолог, интервью-диалог, интервью-түгәрәк ёстәл, интервью-анкета, интервью-тасвиրнамә, пресс-конференция һ.б.

лабораторная работа (4 часа(ов)):

Әңгәмә үткәругә хәзерлек. Интервьюның барышына тәэсир итүче тышкы факторлар. Әңгәмә вакытында үз-үзенеңе туту, психологик киртәләрне жимерү юллары. Интервью алганды техник чарапар куллануның үзенчәлекләре. Интервью текстын композицион оештыру. Бер блоклы һәм күп блоклы интервью. Сорая төрләре. Тел-стиль үзенчәлекләре. Әңгәмәдәш сәйләмениң үзенчәлекләрен саклауның әңәмияте. Интервьюның баш исеме. Бүгенге татар журналистикасында интервью осталары.

Тема 11. Журналистикада аналитик жанрлар. Аналитик жанрларның үзенчәлекләре, төрләре

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Журналист тарафыннан чынбарлыкны чагылдыруның аналитик төре. Предметы һәм алымнары. Аналитик журналистиканың функцияләре. Аналитик язмалар өзөрләгәндә кулланыла торган методлар һәм алымнар.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Аналитик текст төзү чарапары. Төп структур элементлары (тезис, дәлилләр, нәтижә). Аудитория тарафыннан аналитик язмаларны кабул итү шартлары.

Тема 12. Аналитик жанрларның традицион төрләре. Аналитик жанрларның үсеше

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Аналитик жанр төрләре: аналитик мәхбирнамә, аналитик хисап. Аналитик интервью һәм әңгәмә. Татар журналистикасы тарихына диалогик төр текстларның үсеше. Диалогик жанрларның үзенчәлекләре. Интервью - метод һәм жанр. Аналитик интервьюның жанр үзенчәлекләре. Интервью технологиясе. Әңгәмә. Әңгәмә барышында журналистның роле. Рецензия. Жанр үзенчәлекләре. Төрләре (куләме, анализланучы әсәрләр саны, темасы буенча). Рецензиянең компонентлары. Объективлык һәм субъективлык. Рецензия язу өчен кирәkle шартлар. Мәкалә, үзенчәлекләре, аның төрләре. Мәкаләдә анализ, дәлилләр системасы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

"Журналист тикшерүе" жанры. Предметы, максатлары, методлары. Тикшеренүне оештыруның этаплары. Мәгълүмат чыганаклары. Очрага мөмкин булган киртәләр. Хокукый һәм әхлакый киртәләр.

Тема 13. Бүгенге көн матбуғатында аналитик жанрларның кулланылыши

практическое занятие (2 часа(ов)):

Аналитик жанрга караучы язмаларның максаты, методлары, чарапары, функцияләре. Журналистикада яна аналитик жанрларга хас сыйфатлар. Татар матбуғатында аеруча кин тараптан аналитик жанрлар.

Тема 14. Очеркның асыл сыйфатлары. Документальлек, проблема, факт төшенчәләре. Эдәбилек һәм публицистлык синтезы. Очеркта факт. Факттан - проблемага. Аның чишелеши тасвиrlау.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Очеркның тышкы механизмы: композиция һәм сюжет. Очеркның төрләре. Радио, телевидение очеркы. Очеркта проблеманың куелышы һәм чишелеши. Характер, гомумиләштерү, конфликт төшенчәләре. үзәктә ? кеше.

практическое занятие (2 часа(ов)):

бүгенге очеркчыларның ижаты белән танышу

Тема 15. Эссе, тасвирнамә, парча жанры турында гомуми төшөнчә, аның төп сыйфатлары, төрләре.

практическое занятие (2 часа(ов)):

эссе языу һәм анализлау

Тема 16. Сатира жанрлары. Фельетон, памфлет һәм мәзәккә хас төп сыйфатлар.

Татарның беренче сатирик матбулат органнары. Сатира осталары. Сатирик, юмористик жанрларны матбулатта куллану үзенчәлеге. Радио, телевидение, кино, сәхнәдә аларны активлаштыру, төрләндөрү юллары, алымнары.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Фельетон. Памфлет. Жанрның бурычы, асыл сыйфатлары, төрләре. Татар фельетонының үсү юлы. XX гасыр башы журналларында газеталарында фельетон. Тема, проблема төрлелеге, үтәмлелек алымнары. Ш.Мөхәммәdev, Г.Тукай, Ф.Әмирхан, Һ.Килдебәков, Ш.Камал, Ә.Фәйзи, М.Әмир һ.б. иҗади йөзө. Бүгенге фельетончылар традицияләрне ничек дәвам иттер? "Чаян" - фельетончылар мәктәбе. Газета-журналларда көлке почмаклары, маҳсус сәхифәләр. Мәзәк. Жанрга бәяләмә, асыл сыйфатлары. Халық иҗатыннан матбулат битләренә салынган юл. Фольклордан өйрәнү мөмкинлекләре. Мәзәкнәң язма ♦әм сейләмә рәвешләре. Аларның бер-берсен баствуы. Телдән сейләүнен тел-стиль, экстралингвистик (тон, ым, ишарә) ♦әм күргәзмә (фото, иллюстрация һ.б.) чаралары. Мәзәк темалары. Проблеманың күчерелмә мәгънәдә бирелү мөмкинлекләре. Конкрет фактның образга әверелүе. Газета-журнал мәзәкләренең тарихи үсеше, чорына карап үзгәрүе. Сәяси ♦әм көнкүреш мәзәкләренең нисбәте. ?Чаян?да, газеталарда мәзәкләрне төркемләү, урнаштыру формалары. Автор мәзәгәе. Мәзәкче-журналистлар тәҗрибәсе. Г.Бәшировның мәзәк жыю, редакцияләү ♦әм нәшерлек осталыгы. Мәзәкнәң пародия, шарж, эпиграмма, такмак кебек рәвешләре. Мәзәкне фельетон, памфлетта һәм журналистиканың башка жанрларында файдалану юллары ♦әм мөмкинлекләре. Памфлет Жанрга билгеләмә. Аның бурычы, асыл сыйфатлары. Милләт тормышының сәяси борышларында памфлетның яңа сыйфатларга баюы. Бүгенге памфлетның традицияләрне дәвам иттерүе (Ф.Баттал, Ә. Гаффар ♦.б.) Иҗтимагый-сәяси кисленлек һәм памфлет. Г.Тукай памфлетларының тема төрлелеге, проблемалары, сәяси үткенлеге, тасвирлау чаралары. Милли памфлетның үсү перспективасы. Фельетонда проблеманың куелышы һәм чишелеши. Сатира, юморда характер тудыру, нәтижә ясау, гомумиләштерү үзенчәләгә. Образ һәм микрообраз чаралары. Фельетончының факт белән эш итү үзенчәләгә. Документальлек һәм фараз нисбәте. Гомуми адреслы ♦әм конкрет адреслы фельетон. Фельетонда әдәби чаралар белән публицистик чаралар синтезы. Тел бизәкләү чараларының синтезы. Тел бизәкләү чараларының экстралингвистик чаралар белән (көлү, интонация, сурәт һ.б.) аралашуы. Матбулатта карикатура, шарж һ.б. мөмкинлекләре. Фельетонның композиция, сюжет, башлам, очлам үзенчәлекләре. Башка жанр (мәсәлән, фольклор) композиция үзенчәлекләрен көлке максатларда файдалану. Тел бизәкләү чараларыннан (антоним, гипербола, литота, антитеза һ.б.) үзенчәлекле файдалану. Бүгенге фельетончыларның тел, стиль мәсьәләсенә карашы

практическое занятие (2 часа(ов)):

Фельетоннар анализлау, фельетон язып карау

Тема 17. Сатира жанрларының тел үзенчәлекләре Сатира тудыру алымнары. Факт һәм күренешләрне анализлауда, тасвирлауда үзенчәлекле публицистик һәм әдәби чаралар (ирония, сарказм, гипербола, гротеск, аллегория, пародия ♦.б.)

практическое занятие (2 часа(ов)):

Сатира жанрларында тапкыр сүз, анограмма, сүз уйнату, ономимнар, диалектлар, неологизмнар, жаргоннар, варваризмнар, шаккатиризмнар, күпертү-кечерәйтү, эпитет, сатирик чагыштыру, аллегория, ирония, сарказм, гротеск, образ, портрет, персонажның теле. Памфлет жанрында күренеш, вакыйгага шәхси индивидуаль бәя бирү, анализлау һәм тасвирлау, сурәтләү мөмкинлекләре. Образлы фикерләү һәм сурәт чаралары. Аллегория, гротеск, гипербола, литота, көлкөле троплар, пародия һ.б. Мәзәкнәң сүз-сурәт һәм башка тасвир-сурәт чараларын файдалануы.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
4.	Тема 4. Ижат процессының төзелеше: текст төзү буны. Текст оештыру алыннары	2	11-13	подготовка к реферату	6	реферат
7.	Тема 7. Журналистикада хәбәри жанрлар. Хәбәр жанры	3	3-6	подготовка к творческому экзамену	6	творческое задание
8.	Тема 8. Хисап жанры	3	7-10	подготовка к устному опросу	4	устный опрос
9.	Тема 9. Репортаж жанры	3	11-14	подготовка к творческому экзамену	4	творческое задание
10.	Тема 10. Интервью жанры	3	15-16	подготовка домашнего задания	6	домашнее задание
11.	Тема 11. Журналистикада аналитик жанрлар. Аналитик жанрларның үзенчәлекләре, төрләре	4	1-2	подготовка к контрольной работе	4	контрольная работа
12.	Тема 12. Аналитик жанрларның традицион төрләре. Аналитик жанрларның үсеше	4	3-5	подготовка к творческому экзамену	10	творческое задание
13.	Тема 13. Бүгенге көн матбуатында аналитик жанрларның кулланылышы	4	6	подготовка к реферату	5	реферат
15.	Тема 15. Эссе, тасвирнамә, парча жанры түрүнде гомуми төшөнчә, аның төп сыйфатлары, төрләре.	4	9	подготовка к творческому экзамену	8	творческое задание

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
17.	Тема 17. Сатира жанрларының төл үзенчәлекләре Сатира тудыру алымнары. Факт һәм күренешләрне анализлауда, тасвирлауда үзенчәлекле публицистик һәм әдәби чаралар (ирония, сарказм, гипербола, гротеск, аллегория, пародия ◆.б.)	4	12	подготовка к реферату	8	реферат
	Итого				61	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Для изучения дисциплины "Основы журналистской деятельности" используются как традиционные, так и инновационные образовательные технологии:

Традиционные технологии включают в себя лекционные формы проведения занятий (проблемные лекции, лекции-диалоги, виртуальные лекции, лекции-конференции); лабораторный практикум, предусматривающий активное освоение методических приемов журналистской деятельности;

Инновационные технологии включают в себя активные и интерактивные формы проведения занятий с использованием специально-разработанной системы очно-электронного обучения с виртуальной "трибуной курса" (деловые игры; компьютерные симуляции; компьютерное проектирование; виртуальные консультации).

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Иҗат төре буларак журналистика. Журналистның шәхси иҗади йөзө.

Тема 2. Иҗат процессының төзелеше: чынбарлықны үзләштерү буыны. Журналист тарафыннан чынбарлықны үзләштерү методлары

Тема 3. Журналист иҗаты психологиясе. Журналист иҗатында аралашу

Тема 4. Иҗат процессының төзелеше: текст төзү буыны. Текст оештыру алымнары реферат , примерные темы:

Темы рефератов 1. Журналистиканы барлыкка китергэн тарихи алшартлар 2. Журналистикада базар икътисады проблемалары 3. Журналистикада гайлә һәм қөнкүреш проблемалары 4. Хәзерге журналистикада мәдәният мәсьәләләре 5. Халыкчанлык принцибы, аның хәзерге шартларда эш итүе 6. Журналистикада хакыйкыйлек принцибын тормышка ашыру юллары 7. Журналистикада миллилек һәм интернациональлек нисбәте 8. Журналист ижатының объектив шартлары һәм субъектив факторлары 9. Гуманизм принцибының журналист ижатына таләпләре 10. Журналистика ? хәбәрдарлыкны тәэммин итү чарасы 11. Журналистиканың нәтиҗәлелеген күтәрү юллары 12. Журналистиканың функцияләре 13. Журналистика ? ижтимагый-сәяси эшчәнлек төре 14. Журналистикада социаль тикшеренүләрнең вазыйфасы 15. Социаль проблемаларны хәл итүдә журналистиканың роле 16. Редакциянең оештыру-масса эше, аудитория белән массакүләм мәгълүмат чарасы арасында ике яклы элемтә 17. Журналистика ? ижат эшчәнлеге төре 18. Журналист ижаты психологиясенән үзенчәлекләре 19. Журналист ижаты методларына сыйфатлама 20. Журналистика мәгълүматына сыйфатлама. Аның составы 21. Журналист осталыгының құрсәткечләре 22. Журналистларның һөнәри аралашуы 23. "Массакүләм мәгълүмат чаралары түрындагы" Законның төп положениеләре 24. Журналистика ирегенең төп аспектлары 25. Журналистикада авторлык хокуки 26. Массакүләм мәгълүмат чараларында ?Реклама түрындагы? РФ Законының үтәлеше 27. Редакция эшчәнлеген оештыруның хокукий нигезләре 28. Журналистның хокуклары һәм бурычлары 29. Журналист этикасының асыл принциплары 30. Редакция коллективы, аның үзенчәлекләре 31. Редакция эшен оештыру принциплары 32. Массакүләм мәгълүмат чаралары чаралары системасында телевидение 33. Массакүләм мәгълүмат чаралары системасында радионың роле. Радиожурналистиканың үсеш юллары, преспективасы, сөйләм үзенчәлекләре

Тема 5. Журналист әсәре: эчтәлек элементлары, конфликт, дәлилләр, формасы

Тема 6. Журналистика жанрлары. Репортер осталығы

Тема 7. Журналистикада хәбәри жанрлар. Хәбәр жанры

творческое задание , примерные вопросы:

Бер үк газетаның берничә санына анализ ясап, аның жанр?лар составын ачыклагыз. Татарча газетадагы хәбәрләр туплап бирелә торган берәр рубрикага құзәту ясагыз. Өлкәннәр һәм балалар газетасында чыккан берничә хәбәрне үзара zagыштырып анализлагыз. Бер үк вакыйга яки факт түрында хроника хәбәр һәм анләтмалы хәбәр языгыз. "Ватаным Татарстан" газетасында басылып чыккан "парламент хәбәрләре"нә құзәту ясагыз.

Тема 8. Хисап жанры

устный опрос , примерные вопросы:

Сорауларга жавап бирегез: 1. Журналистикада "жанр" тәшенчәсе нәрсәне анлата? 2. Сез нинди жанр тәркемнәрен беләсез? 3. Хәбәри тәркемгә кайсы жанрлар керә? 4. Хәбәри жанрларга нинди уртак сыйфатлар хас? 5. Хәбәр жанрының төп функциясе нидән гыйбарәт? 6. Хәбәр алдына куела торган төп таләпләрне атагыз. 7. Хәбәрнең нинди төрләрен беләсез? Алар бер-берсеннән нинди сыйфатлары белән аерылып торалар? 8. Хәбәрда фактның роле түрында сөйләгез. 10. Бу жанр нинди тел-стиль үзенчәлекләренә ия? 11. Хисап жанрының төп функция-бурычлары нинди? 12. Хисапның нинди төрләре бар һәм аларның үзенчәлекләре нидән гыйбарәт? 13. Бу жанрда ижат итүнен үзенчәлекле яклары түрында сөйләгез. 14. Хисап жанрына хас композиция һәм тел-стиль чараларын атагыз.

Тема 9. Репортаж жанры

творческое задание , примерные вопросы:

Хрестоматиядәге әсәрләр мисалында "һөнәр алыштыру" алымының мөмкинлекләрен ачып бирегез. Татар телендә ижат итүче берәр журналистның репортажларына құзәту ясагыз. Үзегез катнашкан берәр вакыйгадан репортаж языгыз.

Тема 10. Интервью жанры

домашнее задание , примерные вопросы:

Үзегез укыган берәр интервью буенча әнгәмә барышына йогынты ясаган факторларны ачып бирегез. Берәр тәжрибәле татар журналистының интервью ижат итү алымнары белән танышыгыз. Шул хакта қыскача чыгыш әзерләгез. Хрестоматиядән укып, интервьюның классик үрнәкләре белән танышыгыз.

Тема 11. Журналистикада аналитик жанрлар. Аналитик жанрларның үзенчәлекләре, төрләре

контрольная работа , примерные вопросы:

Исследовать жанровую структуру конкретного периодического издания РТ на татарском языке. Выявить особенности использования аналитических жанров в данном СМИ. По результатам исследования подготовить доклад. Студентам на выбор предлагаются разнообразные по типологии газеты-журналы: - общереспубликанские газеты "Татарстан яшьләре", ."Ватаным Татарстан", "Мәдәни жомга" и журналы "Сөембикә", "Ялкын"; - городская газета "Шәри Казан"; - районные газеты "Якты юл", "Хәзмәткә дан".

Тема 12. Аналитик жанрларның традицион төрләре. Аналитик жанрларның үсеше

творческое задание , примерные вопросы:

Найти примеры из татарской прессы по каждому аналитическому жанру. Оформить их в отдельную тетрадь. Опираясь на теоретические знания, сделать анализ публикаций.

Тема 13. Бүгенге көн матбуғатында аналитик жанрларның кулланылыши

реферат , примерные темы:

Темы для рефератов: 1. Жанровая палитра современных СМИ на татарском языке. 2. Проблемы использования жанра эксперимента в татарской прессе. 3. Методы исследования при подготовке аналитических публикаций. 4. Жанровые особенности аналитического интервью. 5. Использование жанров, в основе которых лежит социологическое исследование в татарской журналистике. 6. Использование комментария как метода и как жанра в деятельности журналиста. 7. Организация и этапы работы над журналистским расследованием. 8. Виды журналистского расследования в татарской прессе. 9. Специфика работы над жанром анкеты. 10. Жанр рецензии в литературно-художественном журнале ?Мәйдан?. 11. Эволюция жанра статьи в татарской печати. 12. Особенности полемики в публикациях современной татарской прессы.

Тема 14. Очеркның асыл сыйфатлары. Документальлек, проблема, факт төшенчәләре. Әдәбилек һәм публицистлык синтезы. Очеркта факт. Факттан - проблемага. Аның чишелешен тасвирлау.

Тема 15. Эссе, тасвирнамә, парча жанры түрүнда гомуми төшенчә, аның төп сыйфатлары, төрләре.

творческое задание , примерные вопросы:

эссе язы, студентлар белэн бергә тикшерү, анализлау.

Тема 16. Сатира жанрлары. Фельетон, памфлет һәм мәзәккә хас төп сыйфатлар.

Татарның беренче сатирик матбуғат органнары. Сатира осталары. Сатирик, юмористик жанрларны матбуғатта куллану үзенчәлеге. Радио, телевидение, кино, сәхнәдә аларны активлаштыру, төрләндөрү юллары, алымнары.

Тема 17. Сатира жанрларының тел үзенчәлекләре Сатира тудыру алымнары. Факт һәм күренешләрне анализлауда, тасвирлауда үзенчәлекле публицистик һәм әдәби чаралар (ирония, сарказм, гипербола, гротеск, аллегория, пародия ♦.б.)

реферат , примерные темы:

Темы для рефератов 1. Фельетонда - халык жорлығы (Г.Тукай фельетоннары) 2. Фельетон һәм заман сулыши (Ш.Камал фельетоннары) 3. ?Чаян? ничек көлдерә? Телнең көлдерү чаралары. 4. Бүгенге фельетон һәм памфлетта проблема төрлелеге. 5. Памфлетның үргә таба юлы. Яңа памфлетчылар. 6. ?Карчыга?, ?Ялт-Йолт?, ?Яшен?нән калган мирас. 7. Бүгенге мәзәк.

Публицистик осталык чалымнары. 8. Татарча иҗат итүче берәр журналист-сатирикның ижатына анализ 8. Фельетон жанрындағы язма иҗат итегез. 9.Мәзәкләрне анализлау, үзегезнен жирлектәге яңа мәзәкләр туплап анализлагыз 10. Телевиениедәгә юмор тапшыруына анализ 11. Кыйылышылар, жырттылар ничек туа? Журналист буларак теге яки бу вакыйгага сатирик мөнәсәбәтегез. Журналистларның язмаларына анализ. 12. . Сатирада көлкө тудыру чараларын анализлап реферат язу.

Тема . Итоговая форма контроля

Тема . Итоговая форма контроля

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к зачету и экзамену:

Вопросы к экзаменам, зачету

3 семестр

1. Журналистика да "жанр" төшөнчәсе. Жанр төркемнәре.
2. Хисап жанрының үзенчәлекләре.
3. Хәбәри төркемгә керүче жанрлар. Аларның уртак сыйфатлары.
4. Нәрсә ул "һөнәр алыштыру" алымы?
5. Репортер өчен мәгълүмат чыганаклары.
6. Интервью. Аның төрләре.
7. Хәбәр. Аның төрләре, төзелеш үзенчәлекләре.
8. Конкретлыкка һәм сурәтлелеккә ирешү чаралары.
9. Репортаж. Аның ничек язарга?
10. Жанрларның тарихилығы.
11. Хәбәри жанрдагы язмаларның уртак тел-стиль үзенчәлекләре.
12. Рус журналистикасында репортаж осталары.
13. Хәбәри язмалар осталасы буларак Габдулла Тукай
14. Интервьюның эчтәлегенә йогынты ясаучы факторлар.
15. Фатих Эмирхан иҗатында хәбәри жанрлар.
16. Хәбәри текстларда баш исеме һәм башлам төрләре.
17. Репортажның тел-стиль үзенчәлекләре.
18. Татар журналистикасында хисап жанрының осталары.
19. Г.Сагал - интервью осталасы
20. Хәбәри текстларда анализ
21. М.Кольцов репортажлары.
22. Интервьюның төзелеш һәм тел-стиль үзенчәлекләре.
23. Жанр һәм метод. Аларны нәрсә берләштерә?
24. Рус журналистикасында интервью осталары.
25. Г.Ибраһимов - репортер.
26. Хәбәри жанрлар үсесендәге яңа тенденцияләр.
27. Хәбәри текстларда бәя.
28. Татар журналистикасында интервью жанрының үсеше.
29. Телевидениедә хәбәри жанрларның үзенчәлекләре
30. В.Гиляровский репортажлары.
31. Хәбәри жанрларның баш исемнәре
32. М.Гудимов репортажлары
33. Хәбәри текстларда башлам төрләре
34. Татар журналистикасында репортаж жанрының осталары.
35. "Инфотейнтмент". Ул кайчан һәм ничек кулланыла?
36. Н.Мар интервьюлары
37. Радиода хәбәри жанрларның үзенчәлекләре
38. В.Песков - репортер
39. Репортажда "катнашу эффекты"
40. Яңа технологияләр һәм хәбәри журналистика.

4 семестр

1. Понятие жанра. Три исторически сложившихся способа отображения действительности. Жанровая палитра современных СМИ.
2. Жанрообразующие факторы.
3. Предмет, цели, методы, функции аналитической журналистики.

4. Современные аналитические жанры. Общее в построении аналитических текстов различных жанров. Основные структурные элементы рассуждения.
5. Особенности "принятия" аналитического текста аудиторией.
6. Аналитический отчет. Особенности жанра. Создание текста в жанре аналитического отчета.
7. Рецензия. Жанровые признаки. Структурные элементы и типологические группы рецензий. Средства выражения оценки. Необходимые условия написания рецензии.
8. Аналитическая корреспонденция. Специфика жанра. Правила работы над аналитической корреспонденцией.
9. Развитие диалогических текстов в истории татарской журналистики.
10. Аналитические жанры, в основе которых лежит диалогический метод получения информации: аналитическое интервью, беседа, аналитический опрос, анкета. Свообразие диалогических жанров.
11. Комментарий как метод и как жанр. Жанровые признаки. Структура комментария.
12. Обозрение. Свообразие предмета, целей, методов обозрения. Особенности работы над этим жанром.
13. Группа специфических социологических жанров: социологическое резюме, мониторинг, рейтинг. Особенности работы над жанрами, в основе которых лежит социологическое исследование.
14. Жанровое своеобразие статьи. Виды статей. Особенности аргументации в полемической статье. Правила создания текста статьи.
15. Предмет, цели, методы "расследовательской журналистики". Виды журналистских расследований. Правила работы над журналистским расследованием.
16. Эксперимент. Жанровое своеобразие. Особенности проведения эксперимента.
17. Письмо. Характерные признаки жанра. Виды писем. Исповедь. Жанровые особенности. Феномен публичного откровения. Роль журналиста в подготовке к печати материалов в жанре письма и исповеди.
18. Прогноз и версия. Специфика жанров. Наиболее часто используемые методы прогнозирования. Метод "домысла" в жанре версии.
19. Рекомендация. Аналитический пресс-релиз. Особенности жанров.
20. Использование аналитических жанров в современных татарских печатных СМИ РТ.

4 семестр

1. Очеркта тасвирау чарапары (портрет, пейзаж, лирик чигенеш, цитата, иллюстрация н.б.) (аерым автор мисалында).
2. Очеркта документаль чарапар белән әдәби чарапар бәйләнеше (конкрет басма очеркы мисалында).
3. Очеркта төрле стиль, сөйләм чарапары синтезы (журнал очеркы мисалында).
4. Бүгенге очеркчыларның иҗат үзенчәлекләре. (Ф.Бәйрәмова, И.Хәйруллина, Т.Миннуллин н.б.).
5. Очеркта тел бизәкләү чарапары: эпитет, фразеологизм, троплар, чагыштыру, мәкалъ-әйтемнәр, синтаксик фигуранлар (газет очеркы мисалында).
6. Радиоочеркларның интонация һәм тавыш мөмкинлекләре (Р.Гаффаров, Р.Нуруллин, Р.Акмал н.б. иҗатыннан).
7. Конкрет очерк мисалында автор белән укучы мәнәсәбәте.
8. Эсседа "мин"нәң әңәмияте һәм үзенчәлеге (? эссе мисалында).
9. Тасвирнамә - парча - очерк жанрларның әдәби һәм публицистик чарапарның бердәйлеге.
10. Очеркта проблеманың куелышы һәм чишелеши
- 11."Жанр" төшөнчәсе нәрсәне аңлата. Бүгенге журналистикада нинди жанр төркемнәре бар?
- 12.Сатирик жанрларга хас төп сыйфатлар. Татар вакытлы матбуатында сатира жанры осталары. Нинди сатирик жанрларны беләсез? Бу жанрларга хас уртак сыйфатлар һәм аерымлыклар.

13. Очерк жанры зарисовкадан нәрсә белән аерыла? Очеркның нинди төрләре була?
14. XX гасыр башы татар матбуатының бер өлеше буларак сатирик журналлар
15. Татар сатирик журналистикасының барлыкка килүенең алшартлары
16. XX гасыр башында татар матбуатының (газета һәм журналларның) төрле жирләрдә барлыкка килүе
17. XX гасыр башы алдынгы карашлы язучы-әдип вә шагыйрьләрнең татар телендә сатирик журналлар чыгару омтылышлары (рус сатирик журналлары яссылығында чагыштырып сөйләргә)
18. "Уклар" журналы һәм аның мөхәррире Г.Тукай, К.Мотыйгый.
19. "Карчыга" журналы һәм Ш.Мөхәммәdev
20. 1905-1908 елларда чыккан "Туп" (Эстерхан), "Яз", "Кармак", "Шәпи агай" журналлары хакында нәрсәләр беләсез?
21. Казанда чыккан беренче сатирик басмалар
22. "Яшен" журналы хакында сөйләгез...
23. "Ялт-йолт" турында нәрсә беләсез?
24. "Чаян" журналының барлыкка килүе...
25. Татар сатирик журналистикасында жанrlар үсеше
26. Фельетон
27. Памфлет
28. Сатирик характеристикалар
29. Пародия һәм эпиграммалар
30. XX гасыр башы татар сатирик журналларында күтәрелгән төрлөп темалар
31. Төрле юнәлештәге матбуатның сатирик журналларда бәяләнүе
32. XX гасыр башы татар сатирик матбуатында тел үзенчәлекләре
33. Сатира тудыру алымнары, сатирада тел үзенчәлекләре (тапкыр сүз, анограмма, сүз уйнату, ономимнар, диалектлар, неологизмнар, жаргоннар, варваризмнар, шаккатиризмнар, күпертү-кечерәйтү, эпитет, сатирик чагыштыру, аллегория, ирония, сарказм, гротеск, образ, портрет, персонажның төле).

7.1. Основная литература:

Лазутина, Галина Викторовна. Основы творческой деятельности журналиста: учебник для студентов высших учебных заведений, обучающихся по специальности "Журналистика" / Г. В. Лазутина; Г. В. Лазутина.?2-е изд., перераб. и доп..?Москва: Аспект Пресс, 2007.?239, [1] с.; 22.?Библиогр.: с. 229.?ISBN 978-5-7567-0306-1, 2000.

Ким М.Н. Жанры современной журналистики. - Санкт-Петербург: Изд-во Михайлова В. А., 2004. - 335 с. (библиотека)

Ким М.Н. Журналистика. Методология профессионального творчества. - СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2004. - 496. (библиотека)

Тертычный А.А. Жанры периодической печати: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по направлению подгот. бакалавров и магистров "Журналистика" и спец. подгот. дипломир. специалистов "Журналистика". Изд. 3-е, испр., и доп..-Москва: Аспект Пресс, 2006. - 319с. библиотека

Низамов Илдар. Тасвирнамә. Парча//Фәнни әш темалары: "Әдәби-публицистик жанрлар" курсыннан журналистика факультеты студентларына һәм аспирантларына уку кулланмасы. Казан: Казан дәүләт ун-ты нәшр., 2009(есть в наличии на каф. тат. журналистики)

7.2. Дополнительная литература:

Барт Р. Избранное. Семиотика. Поэтика. - М., 2008.

- Дорошук Е.С. Журналист и журналистская деятельность в системе публичных коммуникаций. - Казань: Изд-во Казанск. Гос. ун-та, 2007.
- Олешко В.Ф. Журналистика как творчество. - М.: РТП-Холдинг, 2005.
- Олешко В.Ф. Психология журналистики. - СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2006.
- Гази Кашшаф - язучы-журналист, педагог, галим. Очерк һәм эссе: Югары уку йортларының журналистика бүлеге студентларына "Әдәби-публицистик жанрлар" курсыннан уку ярдәмлеге. Казан: Казан дәүләт ун-ты нәшр., 2008. 200 бит.
- Низамов Илдар. Очерк // Татар очеркы: кичә, бүген, иртәгә/ "Әдәби-публицистик жанрлар" курсыннан журналистика факультеты студентларына һәм аспирантларына уку кулланмасы. Казан: КФУ, 2010

7.3. Интернет-ресурсы:

Корконосенко С.Г. Основы творческой деятельности журналиста -
<http://journ-port.ru/publ/24-1-0-232>

Мельник Г.С., Тепляшина А.Н.Основы творческой деятельности журналиста: Краткий курс -
<http://www.iworld.ru/attachment.php?barcode=978546900182&at=exc&n=0>

Основы журналистики: учебное пособие - <http://www.knigafund.ru/books/89742>

Основы теории журналистики: учебное пособие Авторы: Коханова Л.А., Калмыков А.А. Издательство: ЮНИТИ-ДАНА, 2009 г. 535 страниц - <http://www.knigafund.ru/books/116269>

Художественно-публицистические жанры журналистики -
http://kreativ-45.blogspot.com/2011/04/blog-post_834.html

Чиликина Л. Этические проблемы "расследовательской журналистики" - www.relga.rsu.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Основы журналистской деятельности" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB, audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудование имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "КнигаФонд", доступ к которой предоставлен студентам. Электронно-библиотечная система "КнигаФонд" реализует легальное хранение, распространение и защиту цифрового контента учебно-методической литературы для вузов с условием обязательного соблюдения авторских и смежных прав. КнигаФонд обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям новых ФГОС ВПО.

Для успешного освоения дисциплины необходимо обеспечение обучающемуся доступа в Интернет, наличие интернет-класса для проведения лабораторных работ и виртуального проектирования, презентаций самостоятельных исследований. Также необходимо обеспечение доступа к современным профессиональным базам данных, информационным справочным и поисковым системам.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 031300.62 "Журналистика" и профилю подготовки Средства массовой информации (национальная журналистика) .

Автор(ы):

Гарифуллин В.З. _____

Зайни Р.Л. _____

Галиева Р.М. _____

Сабирова Л.Р. _____

"__" 201__ г.

Рецензент(ы):

Низамов И.М. _____

"__" 201__ г.